

Mundtlig beretning 2022

Det talte ord gælder

Kære venner. Så er vi rigtig til **kongres**. Jeg har glædet mig helt vildt. Som mange af jer kan huske, var vores sidste kongres digital på grund af corona. Det fungerede jo sådan set okay. Men vi savnede vist alle sammen at være sammen sådan rigtigt, uden skærme imellem os.

Den gang regnede mange af os nok med, at de mørke tider ville være overstået, lige så snart der kom styr på corona.

Jeg tror ikke, at der var nogen af os, der i vores vildeste fantasi havde forestillet os, at der ville komme en helt meningsløs og brutal krig i Europa. At vi ville kigge ind i galopperende inflation og en lurende økonomisk krise. Usikkerheden og utrygheden. Kan jeg betale min varmeregning her til vinter? Fortsætter inflationen med at stige? Hvornår bliver der trygt i Europa igen? Begynder vores velfærdssamfund for alvor at slå revner? Og hvad med min løn; den er i forvejen ikke for høj...

Uden sammenligning. Vi har også udfordringer helt tæt på. Vi mærker som fagforeninger faldende medlemstal. Hele fagbevægelsen har den udfordring – og særligt alt for mange unge fravælger vores fællesskab. Vi rundede 40.000 medlemmer i den her Kongresperiode, men fødekæden skal fremtidsikres ved at få flere unge Socialpædagoger med i vores faglige fællesskab.

Og selvfølgelig fastholde de medlemmer, vi har.

På arbejdspladserne ser I, hvordan der gennem snart mange år har været nedskæringer og besparelser på vores område. Smørret bliver smurt tyndere og tyndere ud. Gennem de seneste måneder har vi igen-igen set kommunale budgetaftaler, hvor der ikke bliver afsat de penge, der skal til for at holde hånden under socialområdet. Det er ikke i orden. Det er et velfærdssvigt. Og det må vi ikke bare sige, men det skal vi sige rigtig højt. Samtidig er det blevet svært at **rekruttere** uddannede kolleger. I ved jo om nogen, at der på mange af vores arbejdspladser er alt for få kolleger, alt for mange ufaglærte og alt for meget alenearbejde. Og som om det ikke var slemt nok, så kan vi se, at de unge i stor stil vender professionsuddannelserne ryggen. Færre og færre søger ind på pædagoguddannelsen.

I dag er det under halvdelen af de ansatte på sociale tilbud, der er uddannet socialpædagoger. Her må vi bare sige: Det går jo simpelthen ikke. Det er virkelig en bekymrende udvikling, som vi SKAL have vendt. Og det vil kræve en kæmpe indsats fra os herinde, fra Folketinget, fra uddannelsesinstitutionerne og fra arbejdsgiverne i kommunerne og regionerne.

Men vi er klar til at gå op imod den negative spiral. For vi ved godt, hvor vi gerne vil hen. Og vi ved godt, hvem vi gerne vil være. Vi ved, at det er vores faglighed, der forandrer liv. Det er vi stolte af. Og vi fortæller gerne de positive historier om den forandring, som en gedigen socialpædagogisk indsats kan gøre. I har jo lige hørt Birgitte, Katrines mor fortælle det så fint.

Vi arbejder konstruktivt i alle sammenhænge. Det er en del af det socialpædagogiske DNA. Vi sætter os ikke på hænderne og brokker os. Eller jo – det gør vi også nogle gange, når der er brug for det. Selvfølgelig er vi tydelige og taler med store bogstaver, når det er nødvendigt. Men vi tager også altid ansvar for at finde løsninger. Både i forhold til de borgere, vi arbejder med og i forhold til de politiske sammenhænge, vi indgår i. Og vi har skabt gode **resultater** sammen i den forgange periode. Arbejdspladser, kredse, tillidsrepræsentanter, arbejdsmiljørepræsentanter, ledere, faglige frontløbere, fagpolitiske ambassadører og alle I andre, der har knoklet for vores fag, løn og vilkår. Vi har rigtig meget at være stolte af. Jeg har faktisk slet ikke nok tid her til

at nå at nævne alt det, vi sammen har opnået i kongresperioden. Men hvis jeg skal nævne nogle af de vigtigste politiske resultater, så vil jeg nævne de her ting.

Det første resultat - og også det nyeste - er den **arbejdsskadereform**, der blevet vedtaget umiddelbart før valget blev udskrevet. Det er en reform, som vi har arbejdet for i 10 år – og nu har arbejdet i den grad båret frugt. Det er en stor, stor politisk sejr for os. Aftalen betyder, at hvis socialpædagoger bliver udsat for vold på arbejdet, skal de ikke stå i svære etiske dilemmaer med at skulle politianmelde - eller føre lange opslidende erstatningssager mod en borger – for at være sikre på at kunne få erstatning. Det har været en særlig problemstilling for os og vores område. Og venner; det er nu løst. Arbejdsskadereformen giver os også bedre mulighed for, at man kan få lov til at tage en ny uddannelse, hvis man har fået en arbejdsskade, der gør, at man ikke længere kan arbejde inden for sit fag. Det er også virkelig positivt, og vi er rigtig godt tilfredse med, at politikerne har hørt efter og taget vores forslag til sig.

Et andet resultat er det **paradigmeskifte**, vi har fået på anbringelsesområdet. Vi har fået politikerne til at indse, at en anbringelse ikke skal være sidste udvej. At en anbringelse kan være med til at forebygge omsorgssvigt af udsatte børn og unge. Som vi hele tiden har sagt: Udsatte drenge og piger skal have den rette faglige indsats på rette tid. Nu følger vi så med i, hvordan paradigmeskiftet så forhåbentlig forplanter sig i implementeringen af Børnene Først, som den politiske aftale hedder.

Med Børnene Først får plejeforældre til anbragte børn under 10 år også ret til at få en 'second opinion' hos Ankestyrelsen, hvis kommunen beslutter, at barnet skal skifte anbringelsessted eller hjemgives. Det er virkelig godt. For med en second opinion får vi en sikkerhed for, at barnet ikke bare bliver fjernet på grund af en uoverensstemmelse mellem kommunen og plejefamilien, der ikke har noget med barnets trivsel at gøre.

Og mens vi er ved plejefamilierne, så er det politisk aftalt på Christiansborg, at man skal se på en reform af plejefamilieområdet – både på løn- og arbejdsvilkår, på organiseringen af området og på efteruddannelse og supervision. Og det er selvfølgelig godt med politisk interesse for familieplejere. Det arbejde kommer vi til at konstruktivt ind i. Men vi fortsætter vores arbejde med at få en overenskomstlignende aftale om familieplejernes løn- og ansættelsesvilkår. Det er jo ikke et anliggende for politikerne. Det er det for os og Kommunernes Landsforening.

Som et tredje resultat, vil jeg nævne, har vi endelig fået en aftale om en **ti-årsplan for psykiatrien**. Det er ikke en aftale, det medgiver jeg, der løser alle udfordringer på et område, der har været udsultet i årevis. Men vi er lykkes med at få socialpsykiatrien talt ind i arbejdet med 10 årsplan med store aftryk i de faglige oplæg, som Social- og Sundhedsstyrelsen kom med i starten af året. Og den socialpædagogiske faglighed er nævnt. Og selve den politiske aftale før valget sætter tydeligt fokus på behovet for øget faglighed i socialpsykiatrien. Det er der brug for, og det er i høj grad vores fortjeneste. Arbejdet med psykiatri er langt fra slut, vi fortsætter. Og jeg hæfter mig ved, at den fungerende statsminister i sin tale på valgaftenen sagde, at vi skal "videre med psykiatrien". *Jeg ved det, for jeg var der.* Og det vil vi holde hende oppe på, når der er en ny regering.

Nå, men jeg kan nævne mange flere ting, som socialpædagogerne har opnået i denne kongresperiode. *Ikke mindst i kredsene, hvor I har skabt stærke lokalpolitiske resultater. Tak for det.*

Jeg kan også nævne, at vi har været med til at få nedsat en **Lønstrukturkomite**, der skal kigge på lønefterslæbet i blandt andet vores del af den offentlige sektor.

Jeg kan nævne, at vi har fået tydeliggjort arbejdsgivernes pligt til at forebygge problemer i det **psykiske arbejdsmiljø** - som for eksempel om vold, trusler og høje følelsesmæssige krav i arbejdet, som vi jo som faggruppe virkelig oplever meget.

Jeg kan også nævne, at vi har vundet en **grænsesag** mod Serviceforbundet, så det nu soleklart er sådan, som vi hele tiden har sagt: At der kun er én fagforening, der kan indgå aftaler for familieplejerne – og det er os.

At vi i denne periode har fået **Arnepensionen** og en historisk forhøjelse af **dagpengene**.

Meget – måske det meste - af det, som vi har arbejdet politisk med i denne periode starter og slutter med den beslutning, som vi sammen træf for to år siden. Ved sidste kongres kickstartede vi noget meget, meget vigtigt. Vi så hinanden i øjnene og blev enige om at sige højt og tydeligt til alle, at **socialpædagogisk arbejde kræver socialpædagogisk faglighed**. Det er det, vi kalder vores uddannelseskraV. Og **faglighed forandrer liv** er nok den sætning, jeg har sagt flest gange de sidste 2 år.

Faktisk kan jeg også sige den på færøsk. Nogen af jer ved jo, at **Færøerne** har fået en hel særlig plads i mit hjerte, og jeg er begyndt at lære færøsk. Jeg kan faktisk sige to sætninger, og en af dem er faktisk vitan broytir liv - altså faglighed forandrer liv. Jeg startede selvfølgelig med det vigtigste først. Nå - og så kan I jo selv gætte, hvad den anden sætning er.....

Tilbage til Danmark. For vi blev på sidste Kongres enige om, at der skal stilles krav om uddannelse på arbejdspladserne. At vi vil ha flere uddannede kolleger – og at de selvfølgelig skal være socialpædagoger. Og den retning, det pejlemærke har hele organisationen taget ansvar for. Lige fra den enkelte kreds til tillidsrepræsentanter og ledere på arbejdspladserne – det har været en samlet indsats om at arbejde for et uddannelseskraV på det sociale område. Og det er lykkedes. Og det kan vi simpelthen være så stolte af. For et stærkt fagligt socialpædagogisk miljø er godt for de mennesker, vi arbejder med. OG det er godt for vores arbejdsmiljø og vores trivsel, når vi går på arbejde. Det vidste vi selvfølgelig godt, men vi har også fået det dokumenteret sort på hvidt.

Rådgivningsvirksomheden Rambøll har undersøgt det for os. Og konklusionen er fuldstændig klar: Faglighed forandrer helt konkret liv. Rambølls undersøgelse viser, at botilbud og anbringelsessteder med en højere andel af socialpædagoger har et lavere sygefravær og en mindre personaleomsætning – det vil sige en mere stabil personalegruppe. Og så dokumenterer undersøgelsen en klar sammenhæng mellem andelen af socialpædagoger og anbragte børn og unges trivsel, skolefravær og karakterer i dansk. Ja, kolleger - faglighed forandrer liv! Og en vigtig pointe i vores arbejde med uddannelseskraV er, at vi fuldt ud anerkender, at der selvfølgelig også er brug for andre fagligheder og tværfaglighed, når det konkret begrundes i opgaven fx i samarbejdet med sygeplejersker, ergoterapeuter, SOSUere og andre gode kolleger; hk'ere. Det har været så stærkt med en samlende dagsorden om uddannelseskraV og faglighed på tværs af vores organisation.

I det hele taget står vi stærkt som organisation. Det så vi også ved den seneste overenskomstafstemning, hvor vi fik helt massiv opbakning til resultatet. Og med den højeste stemmeprocent nogensinde.

Og nu vi er ved "stemmer", så hold da op et **folketingsvalg**. Vi kan selvfølgelig samarbejde med alle, men selvfølgelig er det ikke uvigtigt, hvilken regering, vi ender med at få. Men det er også klart, at Socialpædagogerne holder fast i vores politik, faglighed forandrer liv. For vi SKAL have flere uddannede kolleger! Og vores faglighed er afsættet for alt det, vi skal kæmpe for og opnå i den kommende

regeringsperiode og arbejde for i vores egen kongresperiode, hvor vi jo udstikker retningen sammen i fællesskab her i Nyborg i de her dage.

Under alle omstændigheder går vi en spændende periode i møde. Lad mig nævne noget af de ting, vi skal kaste os over.

Nu er det jo ikke, fordi penge betyder alt. Heller ikke for et godt arbejdsliv. Men **løn** er vigtigt. Og jeres løn er rigtig, rigtig vigtig. Ved sidste overenskomstfornyelse lovede vi, at vi ville arbejde på at få Christiansborg-politikerne til at tage ansvar for at få taget livtag med det lønefterslæb, som mange velfærdsfag har. Og det har vi – som jeg også nævnte før - fået med **Lønstrukturkomitéen**, der inden længe kommer med deres anbefalinger. For selvfølgelig skal det kunne ses på lønnen, hvilken uddannelse man har taget. Og i dag er det klokkeklart sådan, at socialpædagoger ikke får en løn, der matcher vores uddannelsesniveau, de opgaver vi løser, og det ansvar, vi står med.

Det er et politisk skabt problem, der stammer helt tilbage fra 1969, hvor politikerne bestemte *hvem og hvad* nogle faggrupper skulle have i løn. Og når nu det var politikerne på Christiansborg, der dengang skabte problemet, så skal de også nu tage ansvar for at få rettet op på problemet. Men de skal selvfølgelig ikke igen bestemme, *hvem* der skal have *hvad* i løn. Den fejl skal de da virkelig ikke lave en gang mere.

Politikerne skal tage deres ansvar ved at afsætte ekstra midler, sådan at vi som overenskomstparter kan lave aftalerne med arbejdsgiverne. Enten som en del af overenskomstfornyelsen i 2024 eller ved trepartsaftale. Det er **den danske model**. Og her spiller lønstrukturkomiteens arbejde en afgørende rolle. Og i den forbindelse vil jeg gerne sige det så højt, som jeg kan. Socialområdet skal prioriteres. Det er ikke nok kun at tale om faggrupperne på plejehjemmene, på hospitalerne og i børnehaverne. Socialområdet bliver alt for ofte glemt, når vi er oppe imod de store velfærdsområder. Det, jeg plejer at kalde "mainstream velfærdsområderne". Det går simpelthen ikke. Fordi de mennesker, socialpædagoger arbejder for og med, om nogen har brug for, at der også i fremtiden er veluddannet og fagligt dygtigt personale. Og derfor skal socialområdet prioriteres, når vi taler lønopretning.

Men jeg vil også - allerede nu - forventningsafstemme med jer her i rummet: Vi får ikke løst problemerne på én gang. Det vil tage år at få rettet op på lønefterslæbet. Men vi er nødt til at få taget de første skridt fremad og til at få lagt en langsigtet plan for, hvordan vi kommer i mål med at sikre, at uddannelse altid kan betale sig. Kortsigtede løsninger - som kommer frem i en valgkamp - gør det ikke.

Så snart regeringen og Folketinget er på plads, skal vi også have taget fat på det politiske arbejde med at forme fremtidens **pædagoguddannelse**. Vi SKAL ha en stærkere socialpædagogisk specialisering, så nye kolleger i endnu højere grad er rustet til opgaven. Vi blev indkaldt til møde med ministeren lige inden valget om en ny pædagoguddannelse. Det blev jo så udskudt på grund af valget. Men vi er fuldstændig klar. Vi har allerede fået sat store og vigtige fingeraftryk på den evaluering, der er blevet lavet af den nuværende pædagoguddannelse. Det er OS, der har gjort opmærksom på, at den social- og specialpædagogiske specialisering, de studerende får i dag, slet, slet ikke er god nok.

Evalueringen viser blandt andet, at rigtig mange af de studerende får et praksischock, når de er færdige med uddannelsen. Hver femte nyuddannede socialpædagog forlader det socialpædagogiske fag inden for de første år på arbejdsmarkedet. Hver femte! Det er altså rigtig, rigtig mange nye kolleger, vi siger farvel til, fordi uddannelsen ikke har rustet dem godt nok. Evalueringens konklusioner klare: specialiseringen skal styrkes. Det

skal vi holde fast i. Men vi må også være ærlige at sige, at der er andre på området, der ønsker at afspecialisere uddannelsen. Som synes, at en pædagog bare er en pædagog. De tager fejl.

For jeg kunne ikke være mere uenig. Socialpædagogers faglighed er noget særligt. For det kræver høj specialisering at give mennesker med største og mest komplekse udfordringer den rette støtte. Og i forlængelse af det – så skal vi altså ha uddannet flere ufaglærte kolleger og andre faggrupper til socialpædagog. Det kan for eksempel være via de mange **meritpædagog-ordninger og sporskiftemodeller**, der allerede pibler frem mange steder rundt omkring i landet. Her skal vi fortsat mase på, så det bliver til virkelighed.

Og vi har allerede gjort rigtig meget i den forgangne kongresperiode. Med rigtig gode resultater. For vores prioriterede og fokuserede indsats på tværs af organisationen virker. I flere kredse er der etableret brede samarbejder på tværs af kommuner, regioner, arbejdspladser og professionshøjskoler. Og der er blevet oprettet merithold, som er målrettet det socialpædagogiske område – ligesom der er lavet fleksible merithold for at tiltrække en større målgruppe til uddannelsen, blandt andet merithold på deltid. Det er simpelthen så flot arbejde – der er gjort lokalt – jeg synes, I skal klappe ad jer selv.

For det skaber resultater, når vi går sammen om en fælles indsats og løfter i flok.

Og vi skal videre med arbejdet med merit. Det virker til, at mange politikere er enige om, at der skal tænkes i helhedsplaner fremover. Og her bør merit være vores svar på udfordringerne med rekruttering.

Og så skal vi også fortsat have fokus på **arbejds miljøet**. Den lave andel uddannede medarbejdere er også skidt for arbejdsmiljøet og borgerne, og det kan være med til at sætte faget og hele området i et dårligt lys. Og her bliver jeg også bare nødt til at sige: at når vi siger, at socialpædagogisk arbejde kræver socialpædagogisk faglighed, så er det ikke en løsning at erstatte socialpædagoger med fx anden pædagogisk personale som pædagogiske assistenter eller omsorgsmedhjælpere. Det går ikke. For pædagogiske assistenter kan på ingen måde erstatte socialpædagogisk faglighed. Og de omsorgssvigtede børn, den unge pige med spiseforstyrrelse eller autisme, kvinden med et udviklingshandicap, den hjemløse mand, og den psykisk sårbare pige skal jo ikke have halve eller kvarte løsninger - og det skal vi heller ikke som faggruppe. Vi vil ikke gå på kompromis med fagligheden, og når vi siger at socialpædagogisk arbejde kræver socialpædagogisk faglighed - så mener vi det.

Så opgaven er klar: Vi skal have forbedret arbejdsvilkårene, og vi skal have styrket uddannelsesmulighederne, så vi kan få flere dygtige socialpædagogiske kolleger. Og holde på de gode kolleger, vi allerede har. For arbejdsmiljøet har stor betydning, når vi taler om rekruttering og fastholdelse. Det er nødvendigt med attraktive og udviklende arbejdspladser, hvis vi skal rekruttere både studerende til uddannelsen og kvalificerede medarbejdere til vores arbejdspladser. Så vi skal fortsætte vores indsatser med arbejdsgiverne, lederne, tillids- og arbejdsmiljø repræsentanter - både lokalt og på landsplan. For arbejdsmiljøet skal fortsat være i fokus i vores organisation. Ligesom det er det på denne Kongres. Der er udfordringer med både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Vi skal fortsætte med vores budskab om sammenhængen mellem arbejdsmiljø og faglighed. Vi skal holde arbejdsgiverne op på det ansvar, de har for at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø.

Det er den strategi, vi har haft siden 2014, hvor kongressen besluttede 'Arbejds miljø og faglighed går hånd i hånd'. Derfor er det også helt naturligt, at vi med 'Faglighed forandrer liv' også taler ind i arbejdsmiljøet – det dobbelte perspektiv, som vi kalder det, der handler om trivsel for *både* de mennesker, vi arbejder med, og for os som medarbejdere. Især det psykiske arbejdsmiljø halter mange steder. Og alt, alt for mange bliver udsat for vold, trusler og krænkende handlinger. Der er lavet en trepartsaftale, der blandt andet handler om at få

bragt det tal ned. Der er sat nogle meget ambitiøse politiske mål, og det er vi glade for. Men vi bider os selvfølgelig fast og kræver handling fra Christiansborg og fra arbejdsgiverne. For der skal jo gøres en indsats, for at de flotte mål på papiret kan blive til en virkelighed, hvor vores medlemmer ikke skal risikere liv og lemmer og velbefindende, bare fordi de passer deres arbejde. Et godt arbejdsmiljø er både *middel og mål* - og vi skal have fokus på arbejdsmiljø i alt, hvad vi gør. For det har en rigtig fagforening.

Sidst - men ikke mindst - så synes jeg, at vi skal have en decideret **handicapreform**. Jeg synes, at vi skal arbejde for, at Christiansborg laver en ambitiøs plan for, hvordan vi sikrer kvalitet, viden og specialisering på handicapområdet. Evalueringen af det specialiserede socialområde led skibbrud i regeringsperioden, ja der er faktisk ikke kommet noget ud af det - det havde mange ansvar for. Men ikke os. Vi bed os nærmest fast til bordene i arbejdet med evalueringen. Og vi fik indflydelse på det bud, regeringen kom med på baggrund af evalueringen. Men der var ikke den politiske vilje til at omsætte det til aftale. Men der skal en egentlig reform til, der både sikrer et reelt økonomisk løft og fagligt løft af handicapområdet. Hvor der stilles krav om rette faglighed hos personalet. Hvor der bliver indført en national specialeplan, der sikrer, at også de mennesker, der har de største og mest komplekse udfordringer, får den støtte, de har brug for - uafhængig af hvor i landet, de bor. I dag kan det være postnummeret eller kommunekassen, der afgør, om man får den rette specialiserede støtte. Det kan vi da som velfærdssamfund simpelthen ikke være bekendt.

Det var mange ting, jeg fik nævnt på to-do-listen 😊 Som I også kan høre, er det måske heller ikke dem alle, vi kan vinge af indenfor de næste par uger... For ja; det at ændre på lønstruktur - det vil tage noget tid og også nogle sværdslag. Og at finde flere dygtige socialpædagoger som kolleger; det er heller ikke lige noget, der sker i morgen. Det er alt sammen lange seje træk. Men kursen er sat, og vi er sammen på rette vej. Vi skaber resultater SAMMEN. Jeg tror ikke på, at man skaber forandringer ved kun at brokke sig. Og det ved jeg, at I heller ikke gør. Som jeg sagde tidligere, så er det en del af vores socialpædagogiske DNA, at vi finder løsninger. Men vi er selvfølgelig også tydelige og siger fra, når det kræves.

Når jeg er på **arbejdspladsbesøg** (i øvrigt en af de dejligste opgaver som formand 😊) så møder jeg altid fagligt hamrende dygtige socialpædagoger, som er konstruktive. Selvfølgelig udtrykker I også bekymringer, og peger ret præcist på dér, hvor skoen trykker. Men I gør det på en måde, som er konstruktiv og løsningsorienteret. Og det er præcis sådan, vi skal være.

Jeg plejer at sige, at vi har verdens bedste og klogeste medlemmer. Og derfor skal vi hver dag gøre vores ypperste for at være den bedste og klogeste fagforening, der skaber tryghed og faglig udvikling for alle dem, der vælger at være medlem hos os. Vi har et fag og en faglighed, vi kan være hamrende stolte af, og det har været ledestjernen i en kongresperiode med mange resultater - men også mange udfordringer. Og som jeg også sagde i indledningen, så er vi stadig i en ret kritisk periode, hvor krisen virkelig mærkes. Men det ændrer ikke på vores fælles projekt, og det ændrer ikke på vores fælles ambitioner. For vi kan. Og vi skal.

Faglighed forandrer liv. Det er det, vi skal arbejde videre med sammen i de næste dage. Både på temadagen i morgen og i forhold til kongresbeslutningen på fredag. Vi skal finde løsninger. Vi skal sparre med hinanden. Vi skal blive dygtigere sammen og lægge sporene for, hvordan vores fantastiske organisation skal arbejde videre med "faglighed forandrer liv" som overlægges for alt, hvad vi gør.

Vi er socialpædagogerne. Og (vi) Socialpædagoger er afgørende for at give mennesker liv med muligheder og kvalitet. Livsmuligheder og livskvalitet. Vi tror på, at mennesker skal kunne udvikle sig og have selvbestemmelse. Vi tror på relationer. Vi tror på mennesker. Og vi ved, at vores faglighed forandrer menneskers liv.

Tak for ordet.